

BRANCHEVEJLEDNING OM

BRANCHEARBEJDSMILJØRÅDET
BAR
FOR BYGGE & ANLÆG

**BYGNINGS-
RENOVERING**

Branchevejledning om bygningsrenovering

Som bygherre, projekterende eller rådgivende er der en række arbejdsmiljøforhold, du altid skal være opmærksom på. God planlægning er uanset opgaven måske den vigtigste enkeltstående faktor. Fx er det nødvendigt med en effektiv kommunikation og koordinering, når flere fagentrepriser arbejder på samme sted - især når ting ikke går som planlagt. Generelt bør procedurer for problemhåndtering derfor også udarbejdes på forhånd og indgå som en naturlig del af planlægningen.

Med særlig vægt på planlægning sætter denne vejledning fokus på tre områder, der specielt er aktuelle inden for bygningsrenovering og byfornyelse.

Tilstandsvurdering i udbudsmaterialet

En optimal planlægning kræver, at du på forhånd ved, hvilke betingelser arbejdet skal udføres under. Det er derfor vigtigt at få bygningens tilstandsvurdering tænkt ind allerede i udbudsmaterialet.

Alt efter opgaven skal du således tage højde for og om nødvendigt kortlægge:

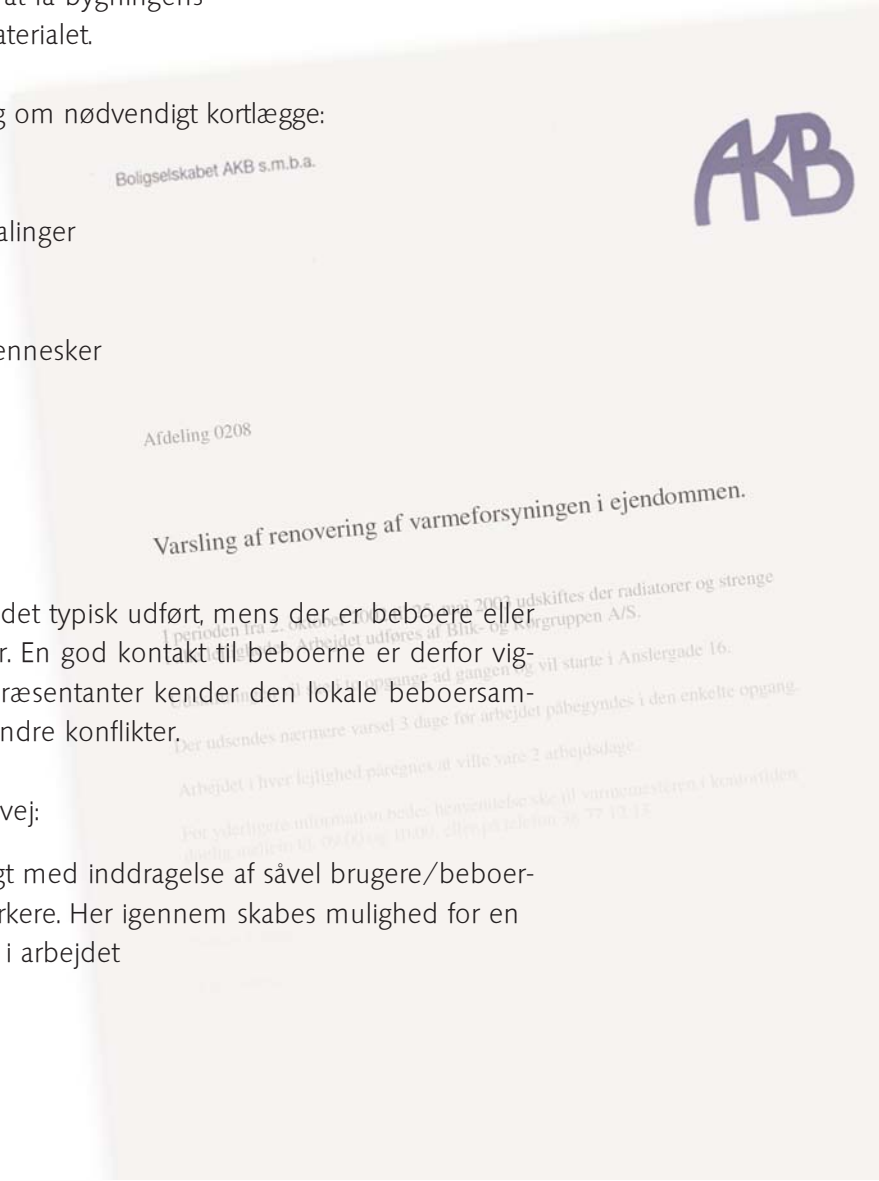
- Bygningens statik
- Sundhedsskadelige stoffer i belægninger og malinger
- Råd og svamp
- Asbest og mineraluld
- Sundhedsfarlige efterladenskaber fra dyr og mennesker
- Skjulte installationer

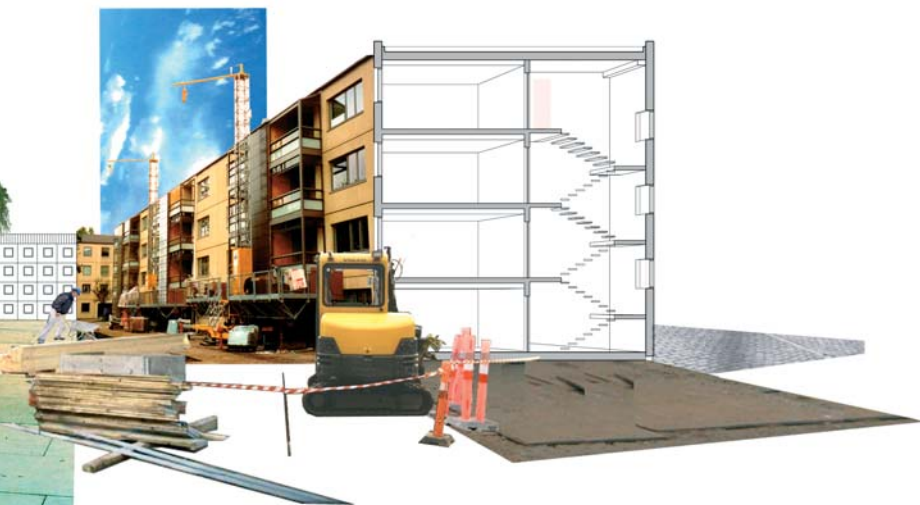
Kontakt til beboerne

Ved afgrænsede renoveringsarbejder bliver arbejdet typisk udført, mens der er beboere eller brugere i bygningerne. Det kan skabe problemer. En god kontakt til beboerne er derfor vigtig. Ejendomskontoret, gårdmænd og beboerrepræsentanter kender den lokale beboersammensætning og adfærd og kan medvirke til at hindre konflikter.

Følger du nedenstående punkter, er du godt på vej:

- I planlægningen af byggeriet er det utrolig vigtigt med inddragelse af såvel brugere/beboerrepræsentanter samt entreprenører og håndværkere. Her igennem skabes mulighed for en god og regelmæssig kommunikation undervejs i arbejdet

- Beboerne skal ifølge lejeloven varsles om arbejdet. En grundig orientering både forud og under renoveringen bør bl.a. omfatte:
  - Hvornår arbejdet i de enkelte opgange/lejligheder påbegyndes og afsluttes
  - Arbejdets betydning for adgangsveje og parkeringsmuligheder
  - Støv- og støjgener
  - Det forventelige niveau for oprydning og rengøring
- Sker der ændringer i projektet og/eller tidsplaner, meddeles dette i så god tid som mulig.
- Sørg for på forhånd at udarbejde procedurer for, hvad håndværkerne stiller op med særlige beboerønsker eller hvis de fx nægtes adgang til en lejlighed. Hverken håndværkere eller entreprenører bør indgå i eventuelle diskussioner med beboere, men henvise til boligselskabets kontaktperson.
- Under arbejdet er det vigtigt, at beboerne hele tiden kan komme i kontakt med deres boligselskab og få besvaret eventuelle spørgsmål.
- Som bygherre bør man sikre sig, at socialforvaltningen og det lokale hjemmehjælpskontor er informerede, så de kan være behjælpelige med at mindske utrygheden hos de beboere, som de har kontakt til.
- Husk at den samlede arbejdsperiode i det enkelte lejemål eller lignende skal være så kort som mulig.

Gode plads- og adgangsforhold til brug for tekniske hjælpemidler

Håndtering af materialer til og fra arbejdsstedet kan være forbundet med betydelige ergonomiske belastninger. Ved renovering af ejendomme i tæt bymæssig bebyggelse er dette ekstra problematisk, da pladsen til opstilling og brug af tekniske hjælpemidler kan være trang. Det er derfor vigtigt, at disse overvejelser er gjort inden opstart.

Vær således opmærksom på:

- At der indhentes tilladelser fra vejmyndigheder. Det skal sikres, at der er parkeringsmuligheder for materialebiler og containere, så transportvejen bliver så kort som mulig.
- At der skal skabes plads til adgangsvej til stilladset, hvor Arbejds miljøloven stiller krav om anvendelse af trappetårn
- At der skal skabes plads til, at tekniske hjælpemidler som hejs eller trappeløfter kan anvendes til håndtering af tunge byrder - som fx radiatorer, sanitet og hårde hvidevarer

Denne vejledning er udarbejdet af Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg. Vejledningen har været til høring i Arbejdstilsynet, hvis bemærkninger er indarbejdet. Arbejdstilsynet har kun forholdt sig til informationer med baggrund i arbejdsmiljøloven med tilhørende bekendtgørelser. Vejledningen er endvidere alene vurderet, som den foreligger. Arbejdstilsynet har ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner indenfor det pågældende område. Vejledningen er således ikke udtømmende og yderligere oplysninger fås fx i følgende relevante materialer.

BRANCHEVEJLEDNINGER MM., FEBRUAR 2006

FRA BRANCHEARBEJDSMILJØRÅDET

	Varenummer
• Arbejde i eksisterende krybekældre	13 20 14
• Belysning og elforsyning på byggepladsen	13 20 46
• Brug af gipsplader	13 20 69
• Byggepladsens plan for sikkerhed og sundhed	13 20 16
• De 10 små håndværkere (el-vejledning)	13 20 50
• En farlig historie om stoffer og materialer	13 20 52
• God praksis i forebyggelse af arbejdsulykker i bygge & anlægsbranchen	13 20 49
• Katalog over gode tekniske hjælpemidler	13 20 22
• Håndbog for sikkerhedsgruppen Bygge & Anlæg.	13 20 12
• Håndtering af facadeelementer - vinduer og døre	13 20 66
• Isolering med mineraluld	19 15 13
• Når du støder på asbest	13 20 35
• Oplægning af beton- og tegltagsten	13 20 11
• Opstilling og nedtagning af stilladser	13 20 30
• Pas på ryggen op med baljen	13 20 68
• Sig fra! Sig stop!	13 20 63
• Standardblade for stilladser	13 20 38
• Støv på byggepladsen	13 20 44
• Tagdækning og fugtisolering med bitumenholdige materialer	13 20 40
• Tagdækning	13 20 65
• Transportable bord- og kapsave	19 17 73
• Vi har ingen problemer med sikkerhed. Gode råd om sikkerhed	13 20 48

Desuden har Branchearbejdsmiljørådet udgivet en række faktablade om de væsentligste arbejdsmiljøproblemer og løsninger indenfor 14 fagområder

Branchearbejdsmiljørådets materialer kan alle læses på BAR Bygge & Anlægs hjemmeside www.bar-ba.dk eller købes hos: www.arbejdsmiljobutikken.dk, tlf. 3916 5230

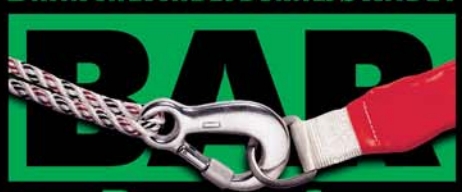
Omslag: Henrik Bang

Opsætning: www.zenario.com

Illustrationer: Lisbeth Nørskov Poulsen

ISBN: 87-7952-028-6, Varenummer 13 20 64

BRANCHEARBEJDSMILJØRÅDET

FOR BYGGE & ANLÆG

**Branchearbejdsmiljørådet
for Bygge & Anlæg**

**Bygmestervej 5, 2. sal
2400 København NV
Telefon 36 14 14 00
Telefax 36 14 14 09
e-mail sekr@bar-ba.dk**

www.bar-ba.dk

Få de seneste nyheder - vælg punktet Nyhedsbrev og tilmeld dig